Remediëring van technisch schrijven

Trefdag NT2
6 mei 2026

Heidi Martens
Dienst Logopedie

GO! CVO ANTWERPEN
volwassenenonderwijs

Inhoud

1. **WAAROM** werken aan technisch schrijven?

2. **WIE** is onze doelgroep?

3. **WAT** zijn de aandachtspunten?

4. **HOE** de aandachtspunten remediëren?

Inhoud

1. **WAAROM** werken aan technisch schrijven?

2. **WIE** is onze doelgroep?

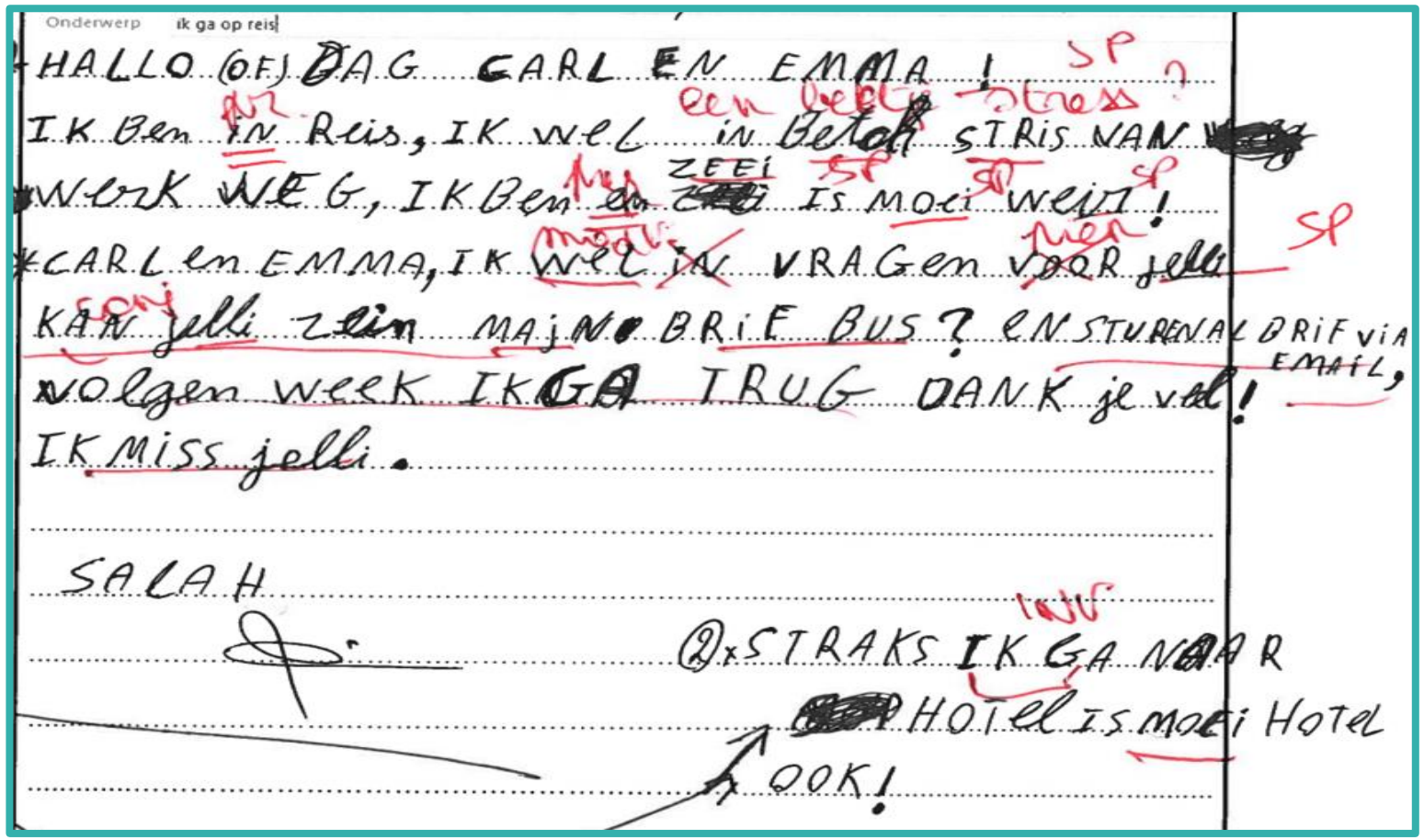
3. **WAT** zijn de aandachtspunten?

4. **HOE** de aandachtspunten remediëren?

Waarom werken aan technisch schrijven

Instaptest
2.1 ST

Covaar
42/48

conventies
leesbaar

analogie:
verstaanbaar
spreken

Inhoud

1. **WAAROM** werken aan technisch schrijven?

2. **WIE** is onze doelgroep?

3. **WAT** zijn de aandachtspunten?

4. **HOE** de aandachtspunten remediëren?

Doelgroep (CVO Antwerpen)

aparte
module LSA

40u

intensieve remediëring

geïntegreerde
module LSA
in 1.1 + 1.2 Verlengd

180u + 20u

(vanaf 2026-27)

(zwak/andersgealfabetiseerde)
cursisten alle richtgraden

- geen dramatisch grote problemen met technisch schrijven in algemeen
- wel problemen met bepaald(e) aspect(en)

Voor deze cursist? 🤔

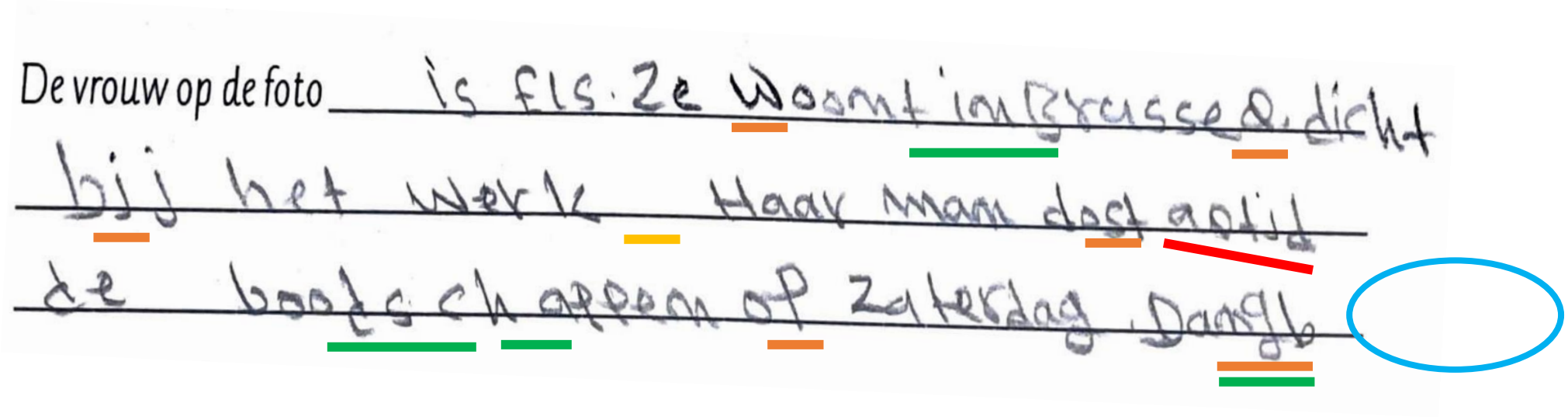
De vrouw op de foto is Els. Ze woont in Brussel, dicht bij het werk. Haar man doet altijd de boodschappen op zaterdag. Dan gebruikt hij hun auto. Erg gemakkelijk hierbij is die grote kofferbak.

De vrouw op de foto devrouwopdefotoiElS.ZewoontinBrussel
dichtbijhetwerk.Haarmandoetbaltijddeboodsch

→ **MODULE LSA**

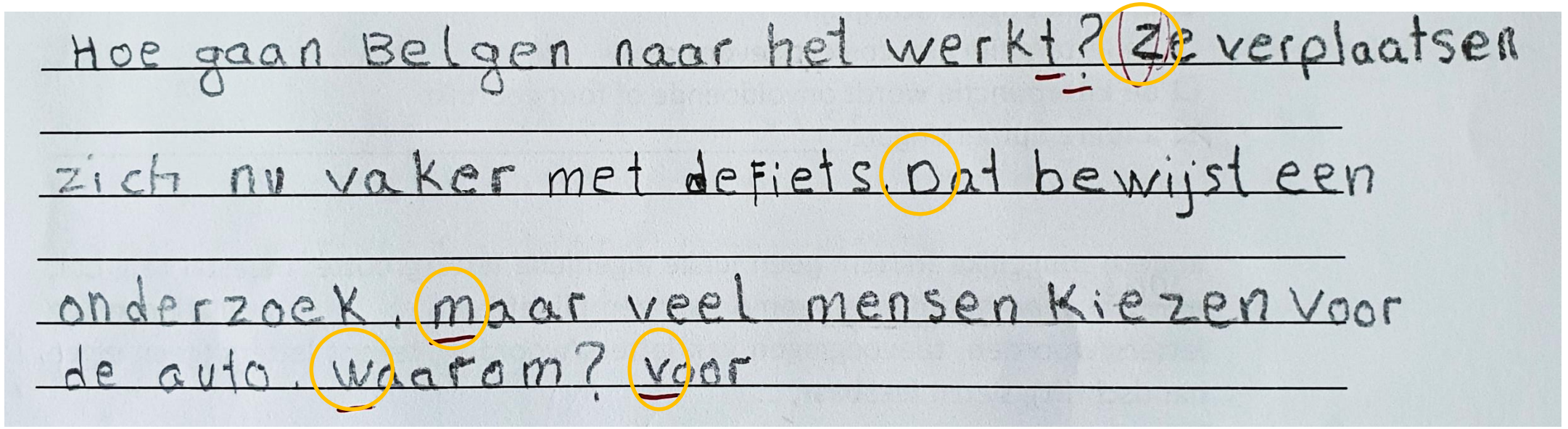
Voor deze cursist? 🤔

op de lijn **kleine letters** **leestekens** **spatiëring** **schrijftempo**

→ **MODULE LSA**

Voor deze cursist? 🤔

😀 Ja: extra laten oefenen op hoofdletters

Inhoud

1. **WAAROM** werken aan technisch schrijven?

2. **WIE** is onze doelgroep?

3. **WAT** zijn de aandachtspunten?

4. **HOE** de aandachtspunten remediëren?

Interne screening technisch schrijven (2018-19)

GO! CVO ANTWERPEN
volwassenenonderwijs

> 1000 schrijfstalen

1.1 + 1.2

GT + IT + VT

6 belangrijkste aandachtspunten

Kan ik iets meebrengen voor Ahmed ? → op de lijn schrijven

Kan iK ieTs meebrengen voov Ahmed ? → kleine letters

Kanik iets meebr engen voor Ahmed ? → spatiëring

kan ik iets meebrengen voor Ahmed ? → hoofdletters

Kan ik iets meebrengen voor Ahmed → leestekens

Kan ik iets meebreng → schrijftempo

Inhoud

1. **WAAROM** werken aan technisch schrijven?

2. **WIE** is onze doelgroep?

3. **WAT** zijn de aandachtspunten?

4. **HOE** de aandachtspunten remediëren?

hand-out p. 12

Didactisch materiaal

- schrijftestje
- hulpkaart voor je observaties
- fiche schrijfbeweging letters
- 23 oefenblaadjes (r/v)

https://drive.google.com/drive/folders/1G1umJzJsYnjaMB3KTtjYFlvrEw0r1ne-?usp=sharing

hand-out p. 12

GO! CVO ANTWERPEN
volwassenenonderwijs

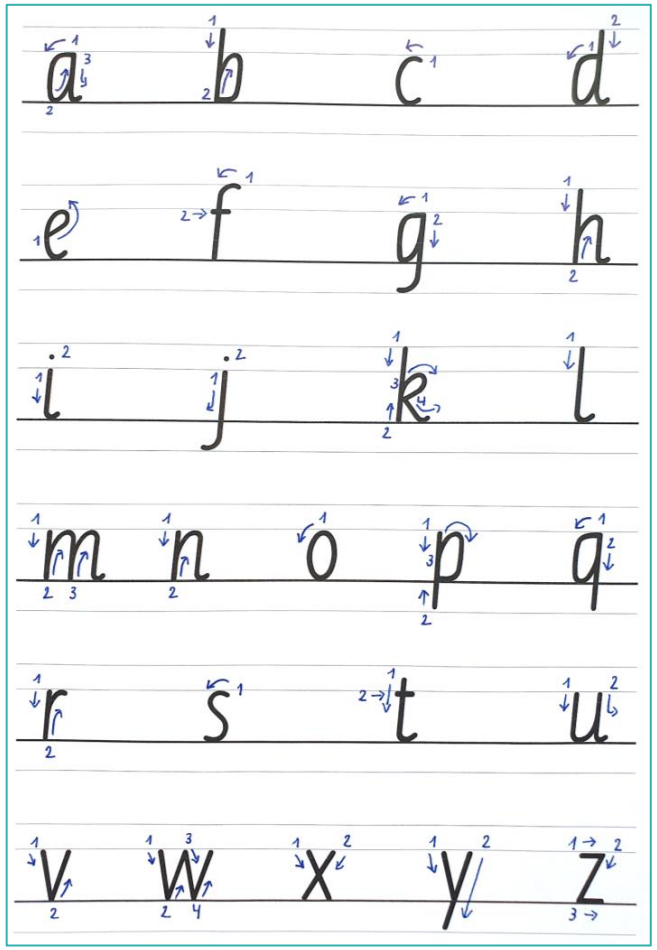

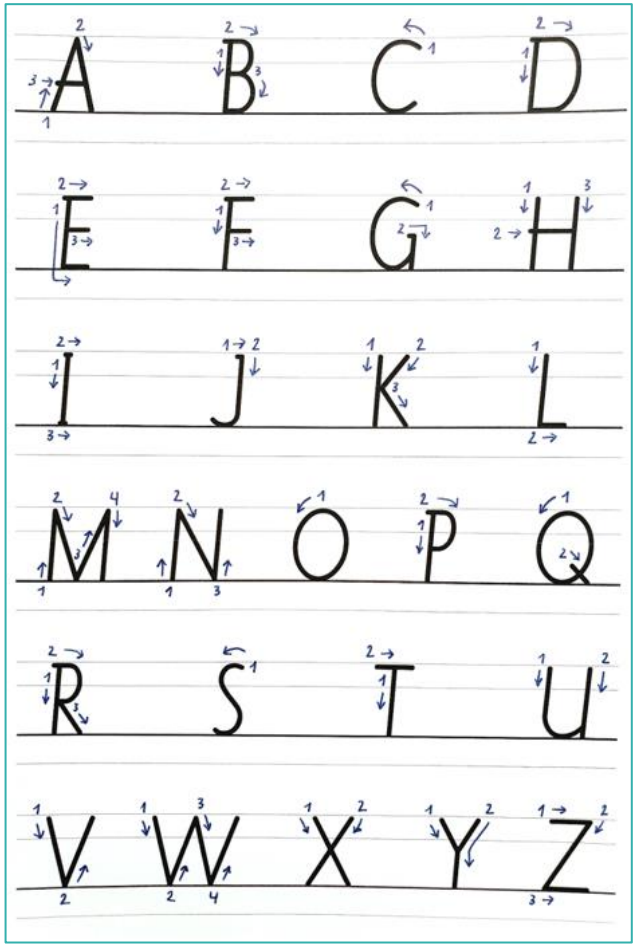
NT2 Materiaal

> 2025-2026 Materiaal alle modules
> LSA – module / remediëring
> Remediëring technisch schrijven

hand-out p. 4-5

Fiche schrijfbeweging letters

Lettertype: Cursblok 2000 (bron: https://schriftontwikkeling.nl/)

Lopend blokschrift

" Filmquiz bracht knappe ex-yogi van de wijs."

Lopend: *cursief*, letter zo veel mogelijk in 1 beweging schrijven

Blokschrift: geen *verbonden letters* maar *losse letters*

Voordelen van lopend blokschrift (Vandewiele I., 2016)

- **Aanleerproces**: relatief snel en gemakkelijk, vergeleken met koordschrift

- **Cursieve stand** en **ovale vormen:**
  - Natuurlijker
  - Minder optillingen van de pen nodig dan bij HOOFDLETTERSCHRIFT
  - Helling naar rechts geeft de schrijf- en leesrichting aan
  - Minder kans op spiegelen van letters: b d p q

- **Cursisten** (GT en VT): voorkeur boven HOOFDLETTERSCHRIFT of koordschrift

hand-out p. 1

Observeer

Naam: _____ **Datum:** _____

Kopieer de tekst.

Fietspad in felle kleuren

In Dendermonde is er een nieuw fietspad. Het heeft rode, blauwe en groene kleuren. In de verf zitten heel kleine stukjes glas.

Schijnt het licht van een auto op het pad? Dan geeft het pad licht. Zo kan je fietsers beter zien.

Het kan zorgen voor minder ongevallen. Dendermonde gaat dat onderzoeken. De felle kleuren komen er niet overal.

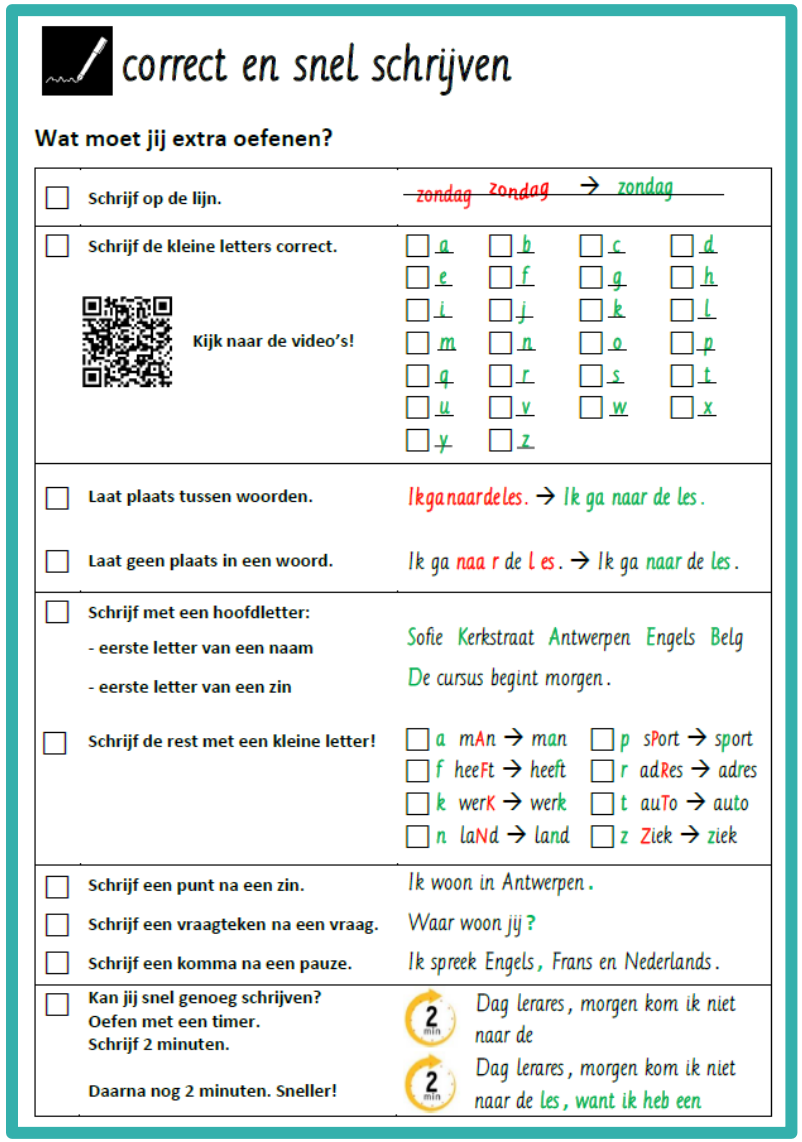
(naar Wablieft Start 2018)

hand-out p. 2-3

Maak aandachtspunten bespreekbaar …

correct en snel schrijven

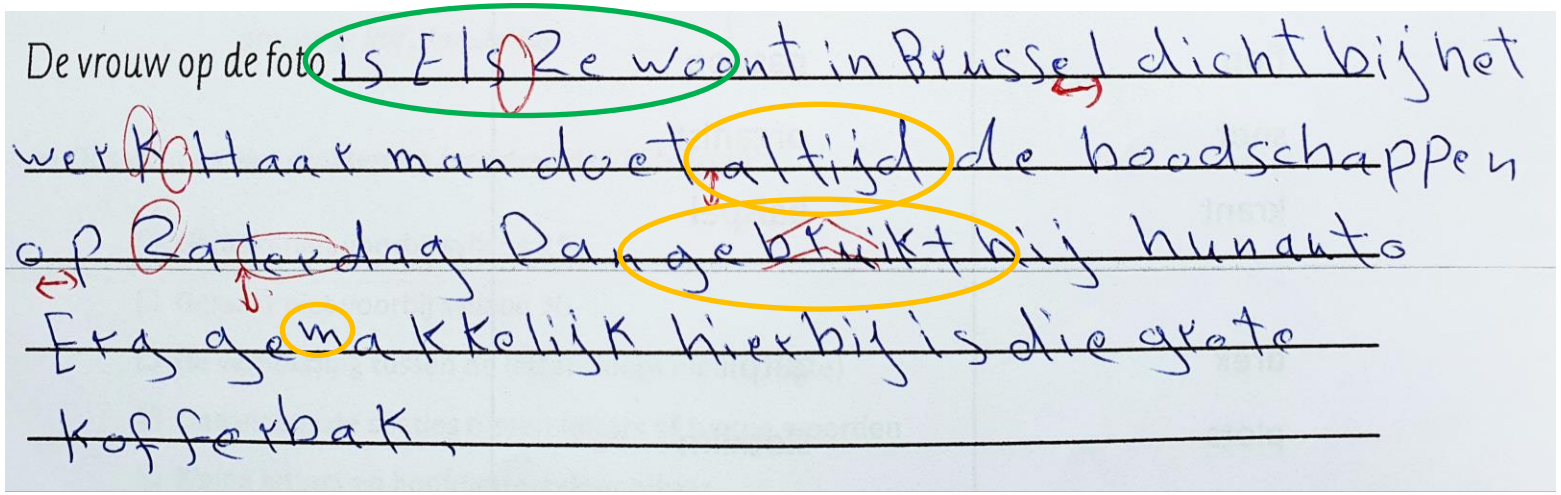
Wat moet jij extra oefenen?

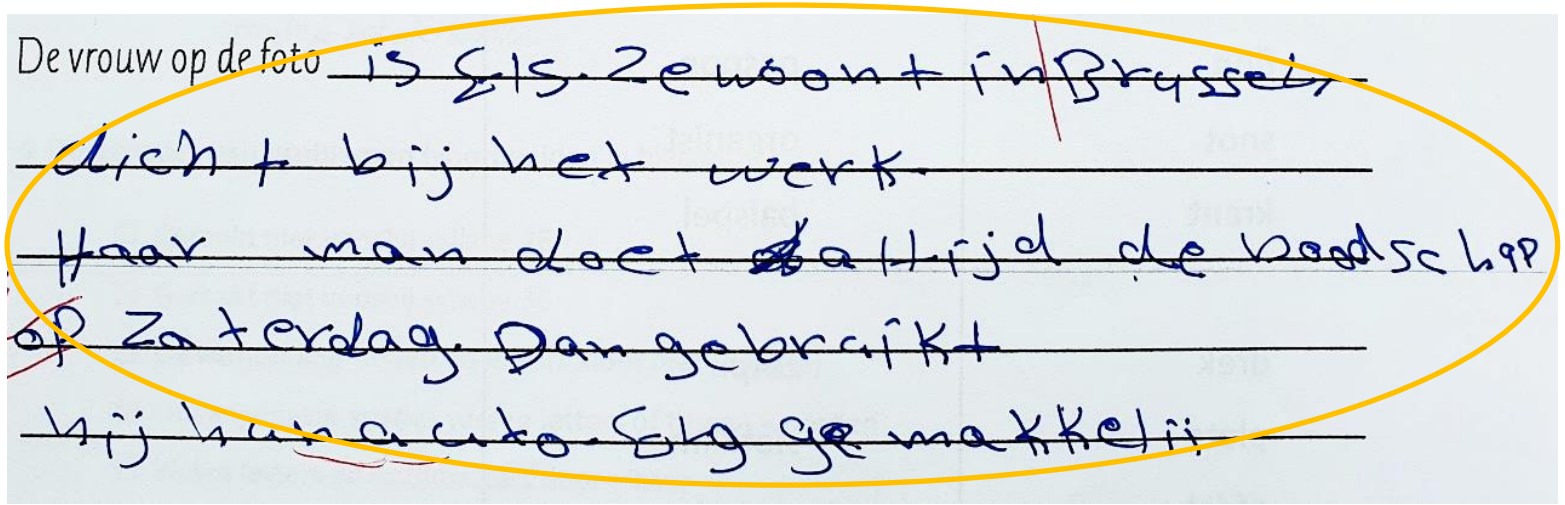
☐ Schrijf op de lijn.	~~zondag~~ ~~zondag~~ → zondag
☐ Schrijf de kleine letters correct. Kijk naar de video's!	☐ a ☐ b ☐ c ☐ d ☐ e ☐ f ☐ g ☐ h ☐ i ☐ j ☐ k ☐ l ☐ m ☐ n ☐ o ☐ p ☐ q ☐ r ☐ s ☐ t ☐ u ☐ v ☐ w ☐ x ☐ y ☐ z
☐ Laat plaats tussen woorden.	Ikganaardeles. → Ik ga naar de les.
☐ Laat geen plaats in een woord.	Ik ga naa r de l es. → Ik ga naar de les.
☐ Schrijf met een hoofdletter: - eerste letter van een naam - eerste letter van een zin	Sofie Kerkstraat Antwerpen Engels Belg De cursus begint morgen.
☐ Schrijf de rest met een kleine letter!	☐ a mAn → man ☐ p sPort → sport ☐ f heeFt → heeft ☐ r adRes → adres ☐ k werK → werk ☐ t auTo → auto ☐ n laNd → land ☐ z Ziek → ziek
☐ Schrijf een punt na een zin.	Ik woon in Antwerpen.
☐ Schrijf een vraagteken na een vraag.	Waar woon jij?
☐ Schrijf een komma na een pauze.	Ik spreek Engels, Frans en Nederlands.
☐ Kan jij snel genoeg schrijven? Oefen met een timer. Schrijf 2 minuten.	2 min Dag lerares, morgen kom ik niet naar de
Daarna nog 2 minuten. Sneller!	2 min Dag lerares, morgen kom ik niet naar de les, want ik heb een

… met de hulpkaart
"Correct en snel schrijven"

+ woordje extra uitleg voor jou op de achterkant

1. Op de lijn schrijven: problemen

- op en neer
- door de lijn

⚠

Arabisch

Koerdisch

Dari

Pasjtoe

…

hand-out p. 6

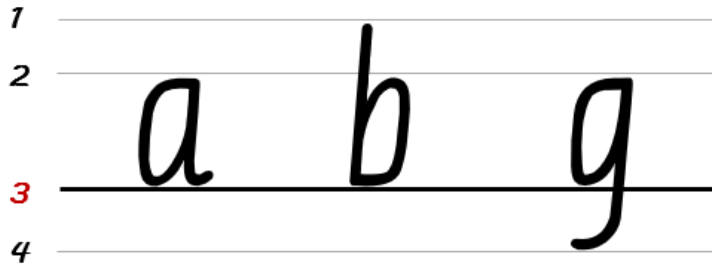
1. Op de lijn schrijven: oefenen

→ eenlettergrepige woorden (rompletters, +stokletters, +staartletters, mix)

→ meerlettergrepige woorden (idem)

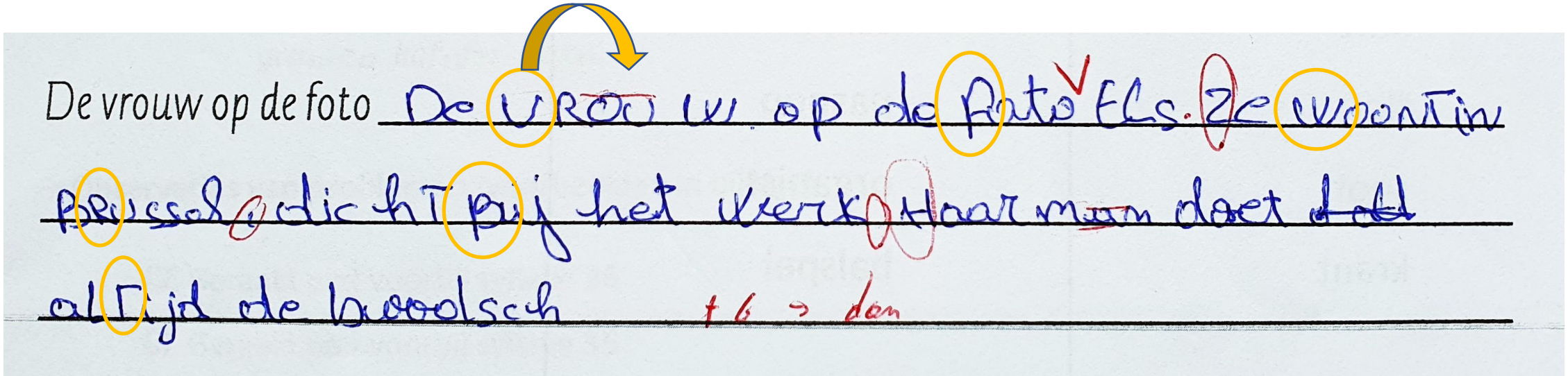
→ zinnen

→ alinea's

dag	juf	goed	kip	job
park	bang	groot	punt	glas

2. Kleine letters: problemen

- Fout gevormde letters
- Hoofdletters i.p.v. kleine letters

hand-out p. 7

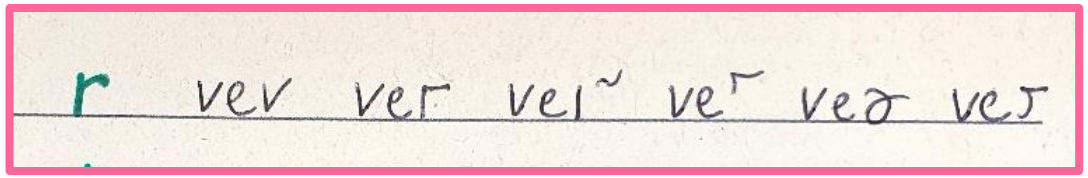
2. Kleine letters: oefenen

→ Vaakst fout geschreven letters:

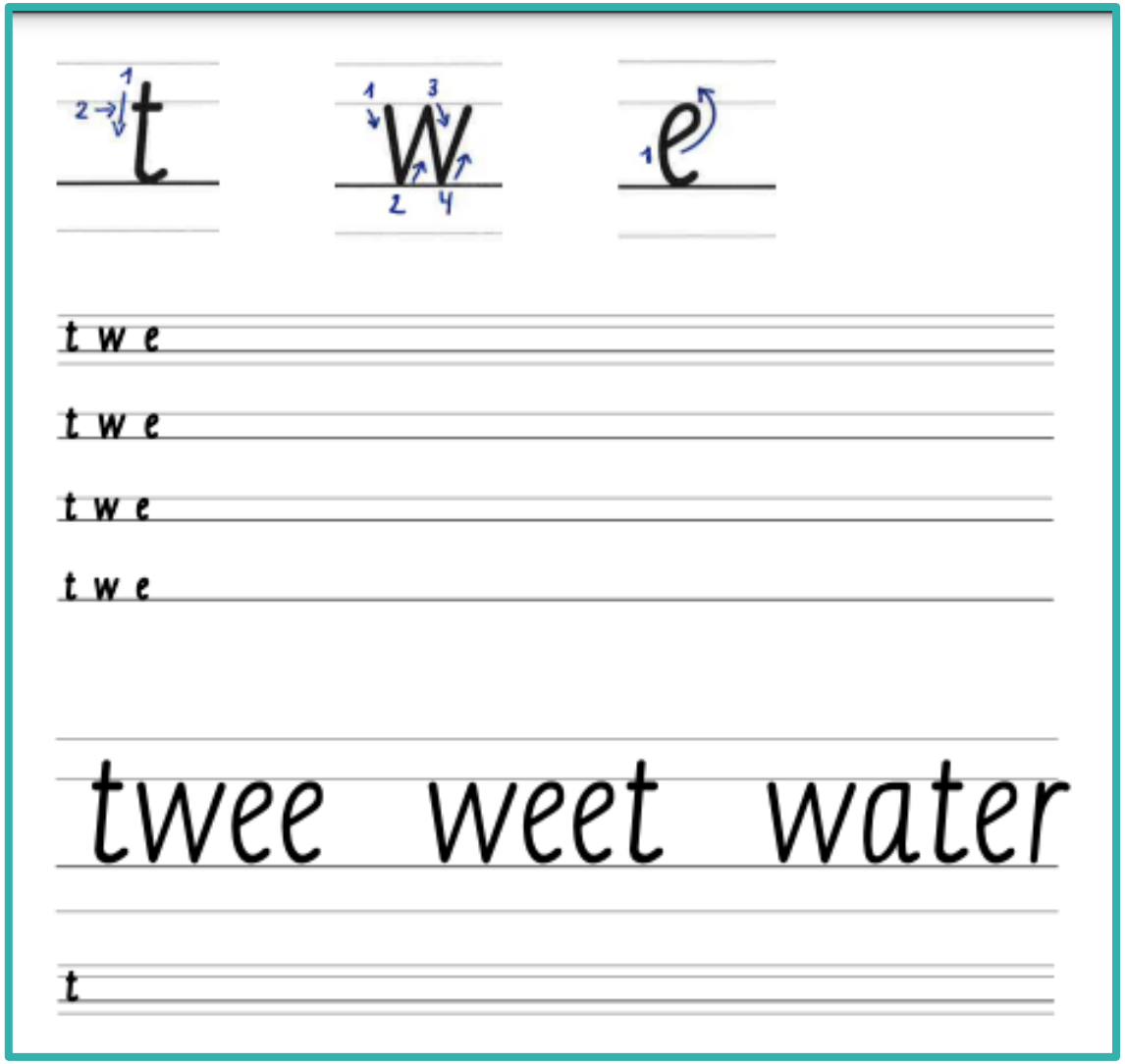
a d g

r n m h

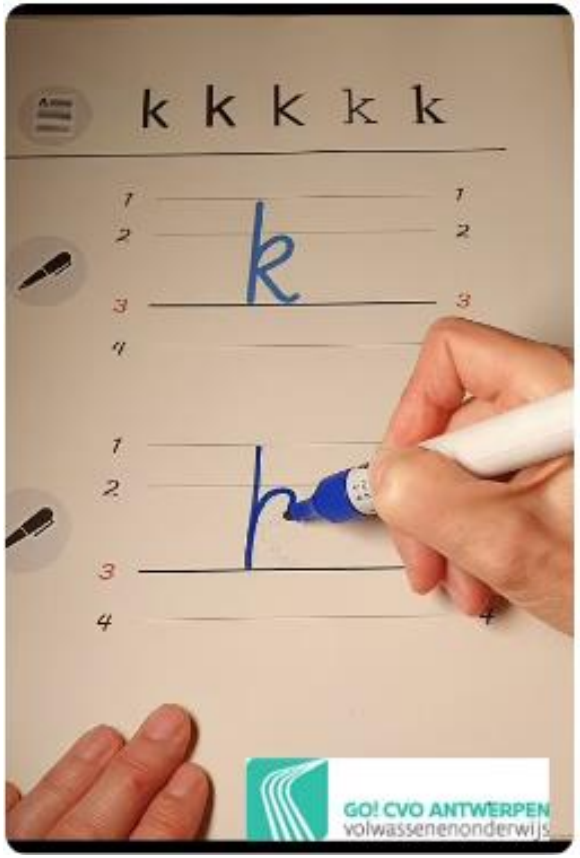
t w e

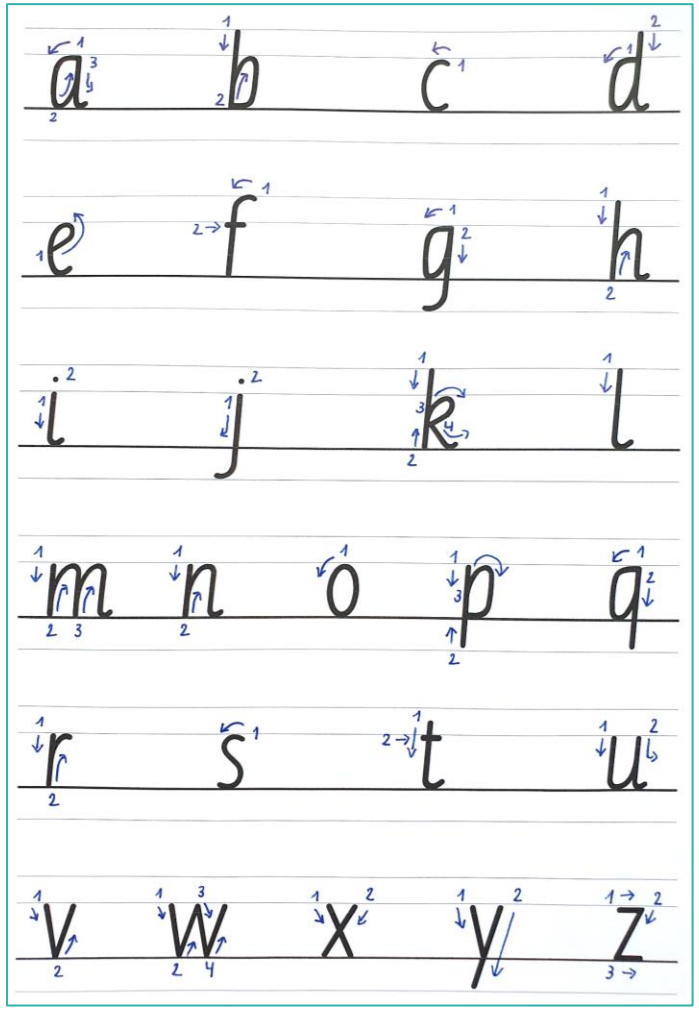
→ Romp-, stok- en staartletters
(losse letters, korte woorden)

2. Kleine letters: oefenen

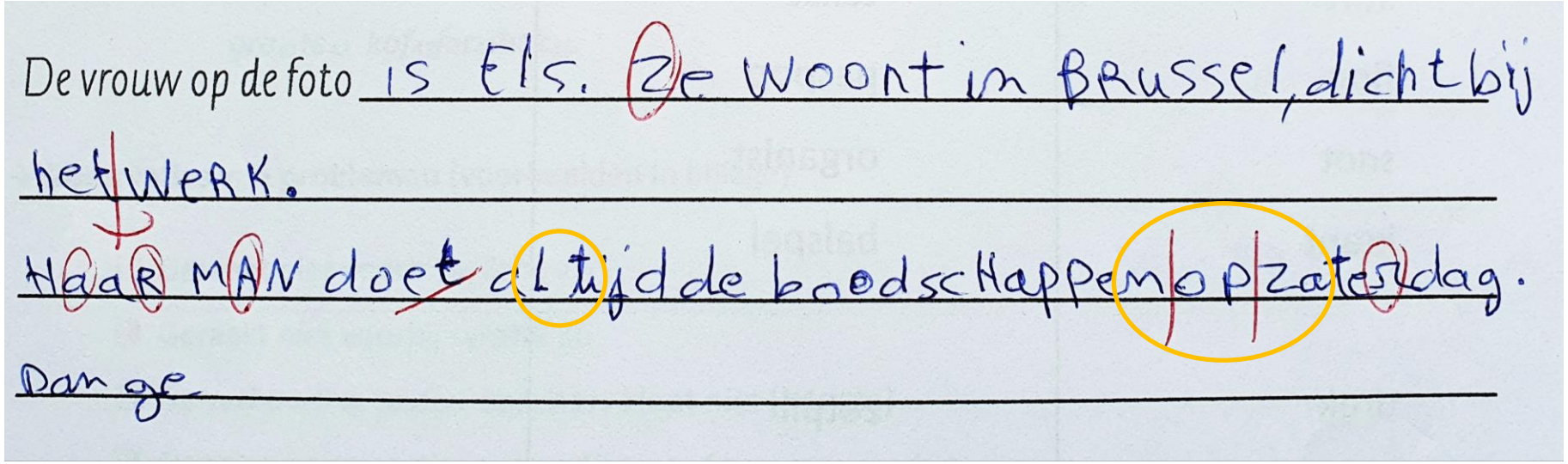

YouTube

https://www.youtube.com/playlist?list=PLTG6YdL-Tm5kqGcS5t9Gcm96km3Ov0aYj

3. Spatiëring: problemen

- Te veel spatie binnen een woord
- Te weinig spatie tussen woorden

hand-out p. 8

3. Spatiëring: oefenen

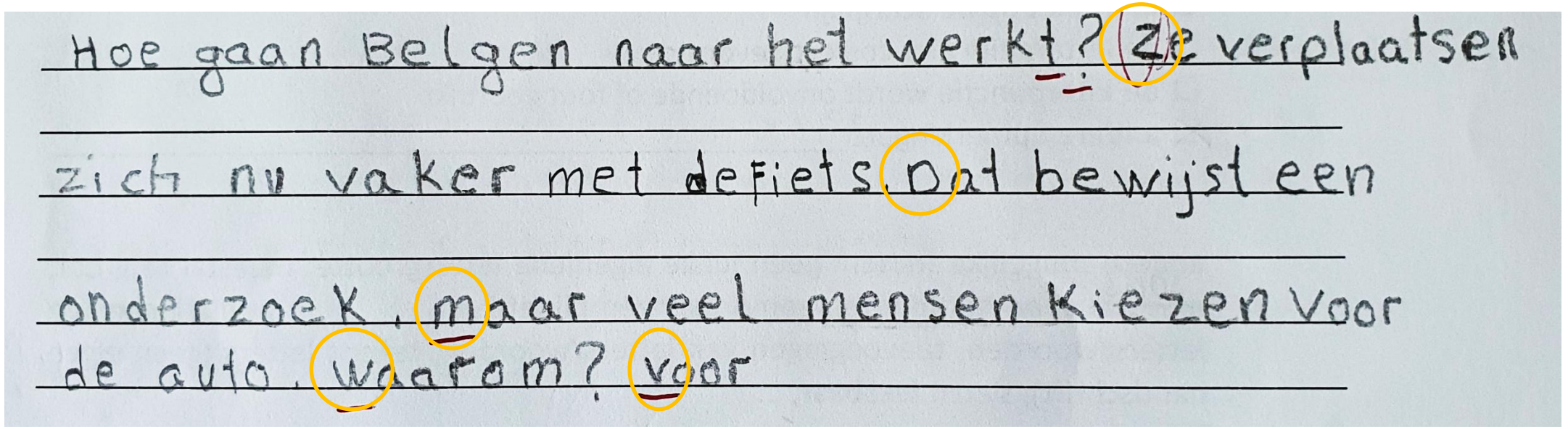
→ Zinnen kopiëren

Laat **plaats tussen** woorden.	Ik ga naar de les. → Ik ga naar de les.
Laat **geen** plaats **in** een woord.	Ik ga naa r de l es. → Ik ga naar de les.

Ik moet morgen naar de bank gaan.

Ik _____

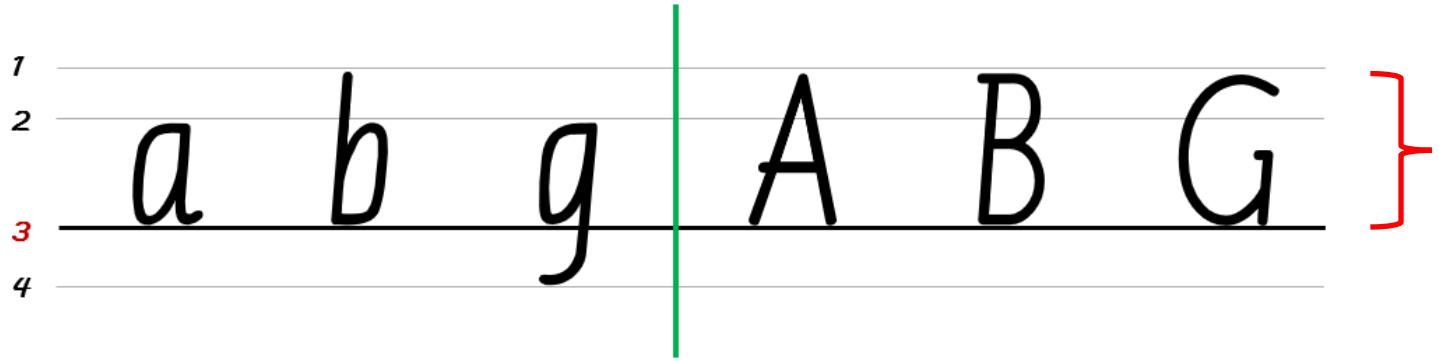
4. Hoofdletters: problemen

- Te klein
- Fout gevormd
- Als kleine letters geschreven

4. Hoofdletters: oefenen

→ Letters kopiëren

Hoofdlettergebruik: eerste letter van naam/zin

→ Namen en zinnen kopiëren

→ Zinnen van hoofdletters voorzien en kopiëren

hand-out p. 9

4. Hoofdletters: oefenen

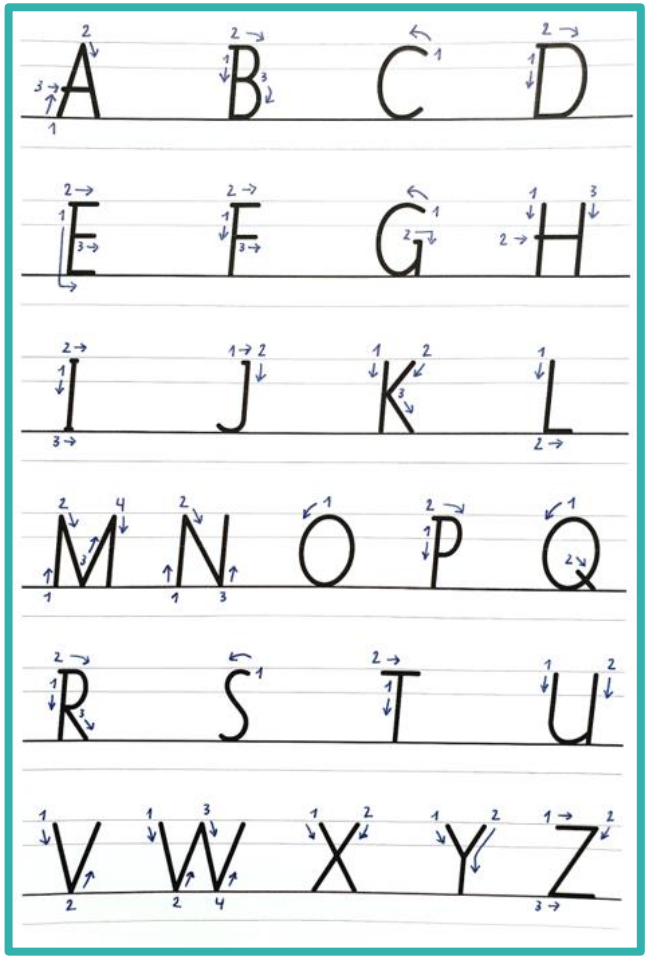
Hoofdletters (woorden en zinnen kopiëren)

Hoofdletter:	
- eerste letter van naam	Sofie Kerkstraat Antwerpen Belg
- eerste letter van zin	De cursus begint morgen .

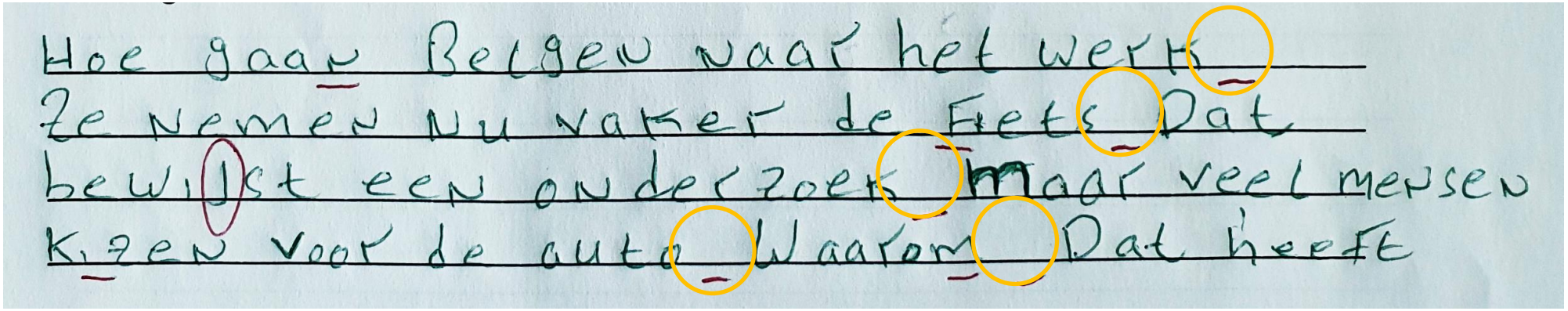
De drie zonen van Noor heten Rashid , Javed en Ghulam .

De

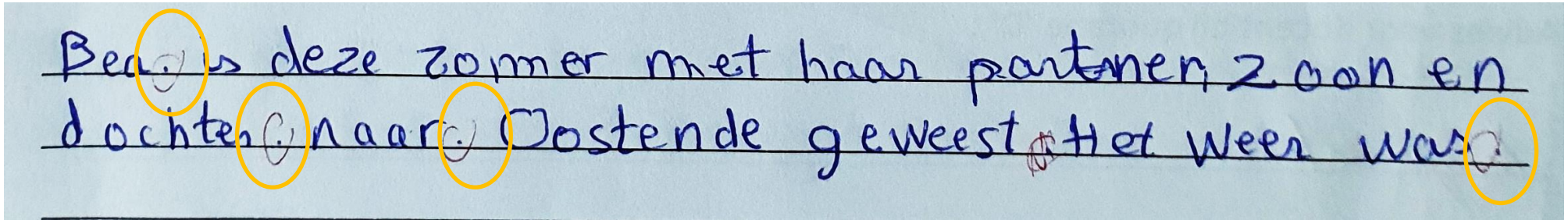
Zijn zus Maya woont in de Abdijstraat in Hoboken .

5. Leestekens: problemen

- Geen leestekens

- Ongepast gebruik van leestekens

hand-out p. 10

5. Leestekens: oefenen

Basis: . ? ,

→ zinnen

→ alinea's

Punt na zin:	*Ik woon in Antwerpen.*
Vraagteken na vraag:	*Waar woon jij?*
Komma na pauze:	*Ik spreek Engels, Frans en Nederlands.*

De verwarming in de keuken living en wc werkt niet meer Wanneer kunt u langs komen

De verwarming in de keuken, living en wc werkt niet meer.

Wanneer kunt u langs komen?

Ik heb snel een loodgieter nodig want er is een lek in de badkamer Ken jij een goede loodgieter

Ik

6. Schrijftempo: problemen

De vrouw op de foto is Els. Ze woont in Brussel, dicht bij het werk. Haar man doet altijd de boodschappen op zaterdag. Dan gebruikt hij hun auto. Erg gemakkelijk hierbij is die grote kofferbak.

De vrouw op de foto is Els. Ze woont in Brussel, dicht bij het werk

Haar man doet altijd de boodschappen op zatedag. Dan

- Te traag

hand-out p. 11

6. Schrijftempo: oefenen

Eerst andere aandachtspunten.
Daarna schrijftempo.
Duidelijk leesbaar blijven schrijven!

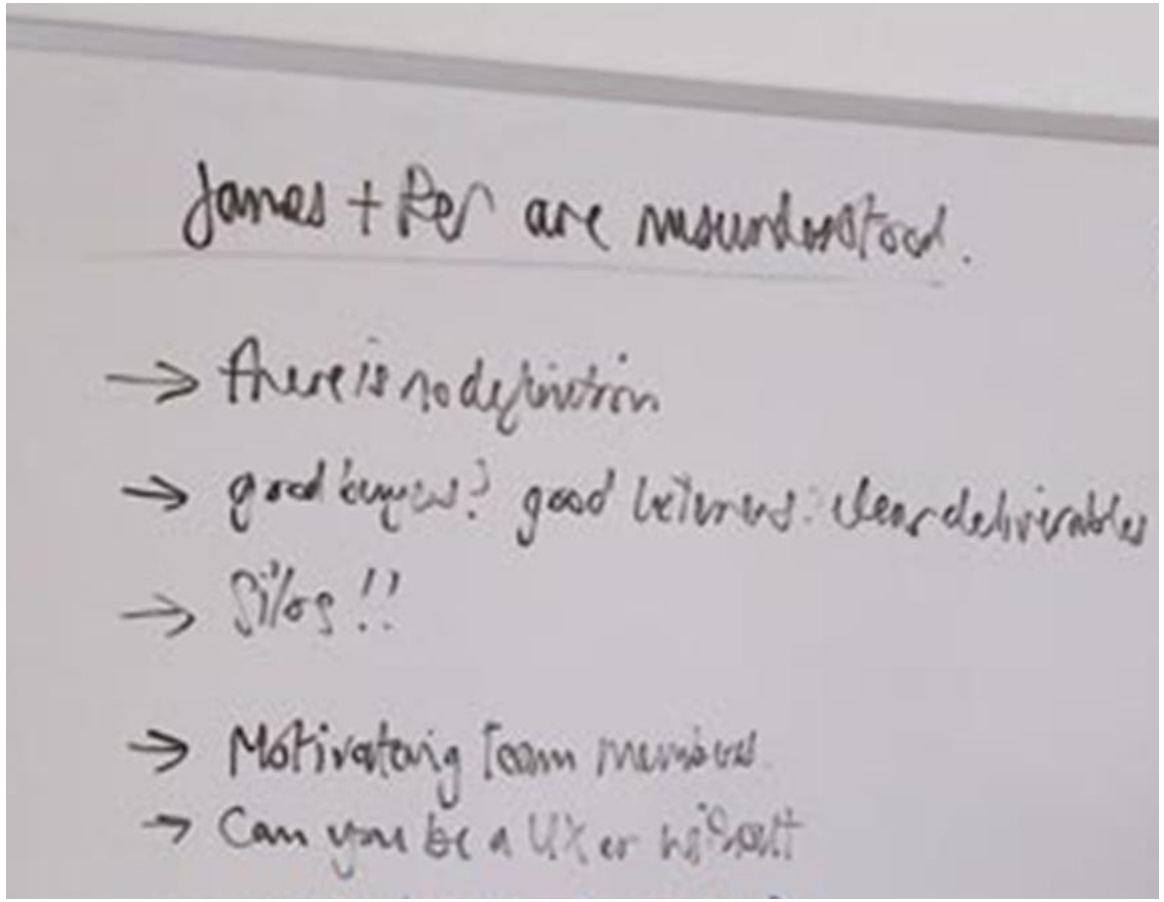
→ functionele tekstjes kopiëren
(kattebelletjes, wenskaartjes, …)

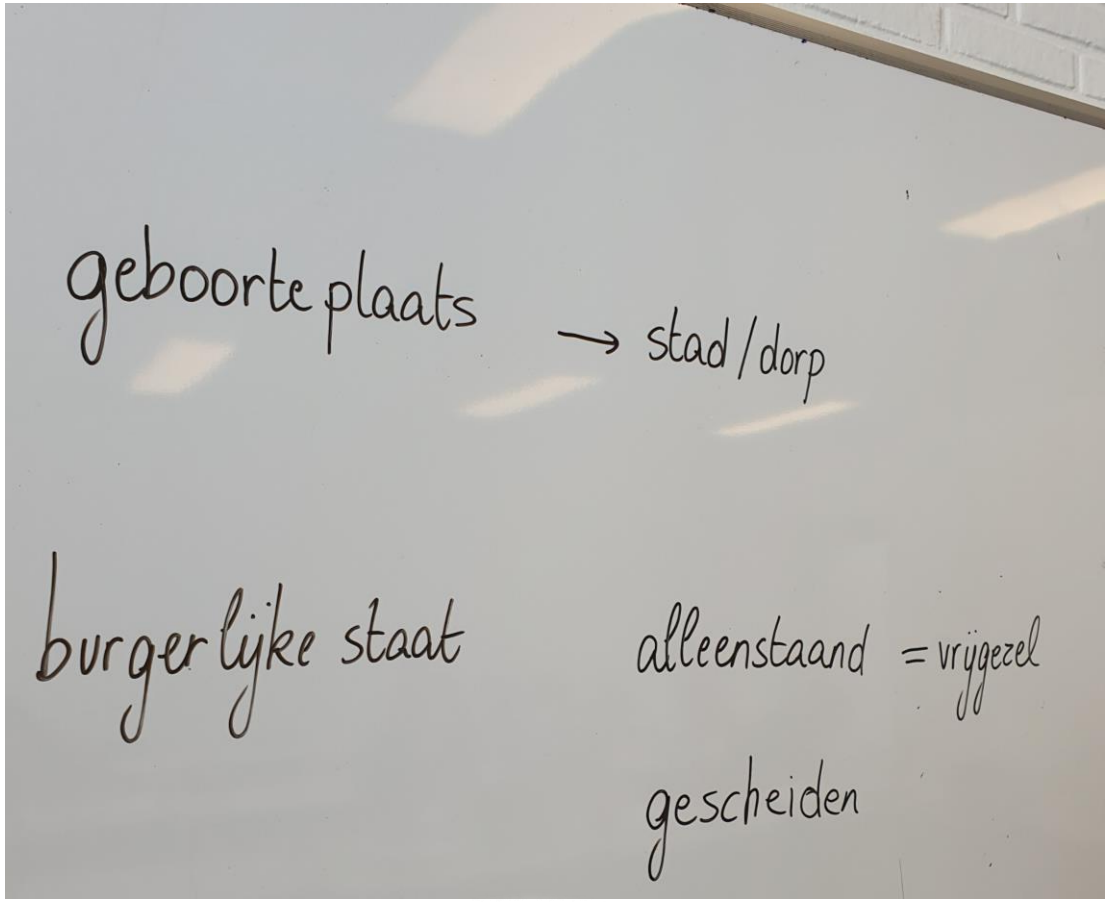

	2 min	2 min
6 bananen	6	6
2 kg sinaasappels		
4 citroenen		
zak aardappelen		
1 kg tomaten		
4 rode paprika's		
fles volle melk		
12 eieren		
1 bruin brood		
confituur		
1 kg lamsgehakt		
olijfolie		

Duidelijk bordschrift helpt !

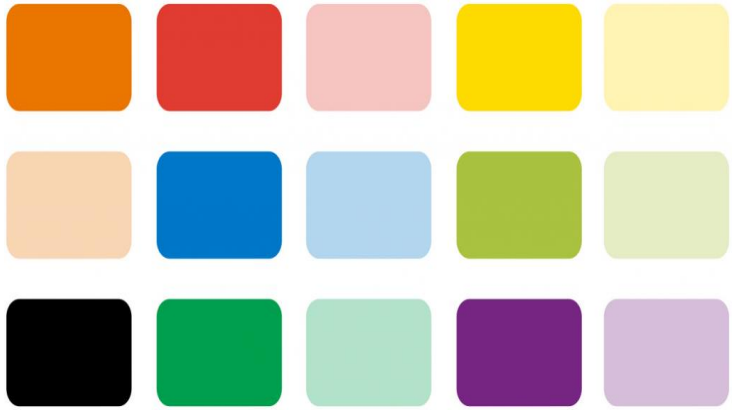

Tips

print in kleur

bied gedoseerd aan

geef feedback

logopedie@cvoantwerpen.be

Bron

Vandewiele, I. (2016). *Samenstellen van een schrijfmotorische oefenbundel voor andersgealfabetiseerde NT2-cursisten o.b.v. praktijkgericht onderzoek* (bachelorproef). Katholieke Hogeschool Vives.